

Meri Šuman Tolić, dipl.oec.

Znanstveni novak

Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu Dubrovnik

E-mail: mstolic@ftvt.hr

Prikaz knjige: FISKALNA POLITIKA U TURIZMU

Autor: DRAGAN ROLLER

Izdavač: Narodne novine, Zagreb, 2003., str. 233.

Knjiga "Fiskalna politika u turizmu", autora Dragana Rollera, izvanrednog profesora na Hotelijerskom fakultetu u Opatiji, objavljena je u izdanju Narodnih novina 2003. godine.

Sadržaj djela je razrađen na 233 stranice i podijeljen u sedam poglavlja, a u fokus se stavlja fiskalnu znanost i njezino sve veće značenje za ekspanirajuću svjetsku djelatnost turizam, koji je još prije četrdesetak godina bio gotovo oslobođen poreza.

U predgovoru autor ističe važnost turističke djelatnosti i utjecaj fiskalne politike na njezino poslovanje te navodi razloge zbog kojih se odlučio na pisanje ove knjige.

Prvo poglavlje, pod naslovom "Financijska znanost i fiskalna politika", je podijeljeno na šest potpoglavljia, u kojima se obrađuju povijesni razvoj i značenje pojmova financija, javnih financija, posebice fiskalne politike i tehnike, fiskalnog federalizma te načini harmonizacije fiskalnih sustava. Fiskalni sustav je temelj na kojem se primjenom elemenata fiskalne tehnike može voditi uspješna fiskalna politika. U ovom poglavlju se obrađuju odnosi između spomenutih kategorija, i mehanizam funkcioniranja fiskalnog sustava.

U drugom poglavlju se čitatelji upoznaju s fiskalnim poslovima i osnovnim elementima fiskalne obveze. Najveća pažnja je posvećena vrstama i visinama fiskalnih stopa, ilustriranih primjerima, grafičkim i tabličnim prikazima. U nastavku se prikazuju fiskalni ciljevi i načela fiskalnog zahvaćanja sa stajališta primjene fiskalne tehnike u suvremenim uvjetima.

Treće poglavlje "Javni prihodi i javni rashodi" je podijeljeno na devet potpoglavljia i prikazuje izvore javnih prihoda. U prvom potpoglavlju se obrađuju oblici financijskog zahvaćanja, povijesni razvoj i klasifikacija fiskalnih oblika prema pojedinim kriterijima. Zatim je napravljena iscrpna obrada fiskalnih oblika po vrstama, pri čemu se naglasak stavlja na poreze imajući na umu da su oni najvažniji oblik fiskalnog zahvaćanja. Objasnjavaju se pojam i karakteristike poreza te teorija opravdanosti njihovog ubiranja. U osmom potpoglavlju obrađuje se pojam i vrši klasifikacija javnih rashoda i granice njihovog rasta. Kao sinteza ovog poglavlja u devetom potpoglavlju uspostavlja vezu između javnih prihoda i javnih rashoda obradom različitih oblika javnog financiranja pri čemu je

najveća pažnja usmjerena na proračun kao jedan od najčešćih oblika financiranja uz fondove i financijske planove.

U četvrtom poglavlju se prikazuje primjena suvremenih znanstvenih dostignuća u fiskalnoj politici, kako bi se opsežni i složeni fiskalni poslovi obavili što brže i racionalnije. U fiskalnoj politici, odnosno tehnici primjenjuju se informatička dostignuća i znanstvene metode poput kvantitativne ekonomske analize (matematički i ekonometrijski modeli). Klasifikacija i opis ekonomskih modela koji se primjenjuju u fiskalnoj politici, odnosno tehnici te analiza koeficijenta elastičnosti i njegova primjena u turizmu pojedinih funkcija, odnosno modela zanimljivih sa stajališta primjene u fiskalnoj politici, zasigurno će biti od velike pomoći studentima i znanstvenicima u razumijevanju i primjeni suvremenih znanstvenih dostignuća pri svladavanju problematike javnog financiranja.

Peto poglavlje tretira važnije učinke primjene fiskalne politike, odnosno vrste učinaka (makroekonomskih, mikroekonomskih, prije i nakon fiskalnog zahvaćanja). Ponekad je gotovo nemoguće razlučiti koji su učinci važniji i kojoj vrsti pripadaju.

U šestom, najopsežnijem poglavlju (46 stranica), pod naslovom "Fiskalni sustav Republike Hrvatske" daje se prikaz fiskalnih oblika prema pripadnosti pojedinoj teritorijalnoj razini (republički, županijski, općinski i gradski), a zatim prema vrsti fiskalnih oblika u pojednostavljenom prikazu u kojem su naglašeni važniji dijelovi preuzeti iz zakonske regulative, što pridonosi aktualnosti, dok tabelarni prikazi osiguravaju preglednost.

U sedmom poglavlju se opisuju učinci fiskalne politike u turizmu. U ovom poglavlju su istaknuta bitna i specifična obilježja turističke djelatnosti te razlozi zbog kojih se problemu oporezivanja turizma treba prići s pomnom pažnjom. Analizom primjera utjecaja fiskalne politike na turizam diljem svijeta (SAD, EU) predlažu se mogućnosti smanjenja utjecaja PDV-a u našem poreznom sustavu. Autor sintetizira fiskalne mjere koje mogu poticati razvoj turizma, ističući mogućnosti decentralizacije fiskalnih sustava, sredstava i razvoja novih ideja na lokalnoj razini.

U dodatku, na kraju knjige, se nalaze: glosarij, koji bi čitateljima trebao olakšati korištenje knjige i usvajanje osnovnih pojmova te tri dodatka na koje upućuje tekstualni dio. U dodatku A daju se tablice i primjeri vezani za šesto i sedmo poglavlje. U dodatku B se nalazi primjer obračuna fiskalnih davanja iz plaća i na plaće za grad Zagreb na početku 2003. godine, dok dodatak C čini test usvojenog znanja i pitanja za vježbu s rezultatima te pitanja za vježbe i seminare. Osim ovog testa, na kraju svakog poglavlja se nalaze kontrolna pitanja. Na kraju knjige je popis korištene literature (198 knjiga, 19 časopisa i 21 izvor s Interneta). Sve navedeno upućuje na iscrpno istraživanje i sustavan prikaz problematike kojom se knjiga bavi.

Naslov knjige je preusko definiran jer predmet razmatranja knjige čine najnovija saznanja o fiskalnoj politici, fiskalnim sustavima i fiskalnoj

tehničari s osvrtom na hrvatskih fiskalni sustav i, na samo posljednjih deset stranica, turizam.

Autor je rabio razumljivo i standardno stručno nazivlje, opće prihvaćeno u nacionalnoj i svjetskoj stručnoj literaturi, čija se pojašnjenja mogu pronaći i u glosariju u dodatku knjige. Knjiga se odlikuje koherentnošću svih poddjelova strukturiranih u koncepcijski jedinstvenu i smislenu logičku cjelinu. Iako postoji povezanost tekstualnog dijela s tabelarnim i shematskim prikazima, što pridonosi preglednosti izlaganja, uočava se nedostatak naslova pojedinih tablica, shematskih prikaza i slika. Nedostaju i izvori tablica i slika, iako se autor u predgovoru ogradio da je poradi velikog opsega korištene literature u fusnotama naveo samo najvažnije izvore podataka, dok je ostale naveo u popisu literature na kraju knjige. Numeracija tablica u tekstu kao i prilogu A može zbuniti čitatelja jer njihovi brojevi nisu navedeni u slijedu. Preglednije bi bilo da je numeracija tablica u prilogu neovisna o numeraciji u tekstualnom dijelu.

Tematika knjige se čitatelju predstavlja sustavno, analitički, jasno i koncizno te će zasigurno pobuditi interes šire čitateljske publike. Autor je problematiku javnih financija aplicirao na turističku djelatnost i time dao značajan doprinos literaturi iz područja javnih financija, poglavito u svjetlu činjenice da kod nas gotovo da i ne postoji literatura koja se bavi problematikom oporezivanja turističke djelatnosti. Budući da studije koje su se radile na ovu temu, uglavnom, nisu dostupne široj javnosti ova knjiga će zasigurno poslužiti kao vrlo koristan priručnik ne samo studentima ekonomije i prava, nego i turističkim djelatnicima, djelatnicima tijela fiskalne administracije i svima koje interesira problematika javnog financiranja.